

21. Helm, S. Academic Research. Designing a Formative Measure for Corporate Reputation [Text] / Sabrina Helm // Corporate Reputation Review. — 2005. — Vol. 8, No 2. — P. 95–109.

ОЦІНКА МОЖЛИВОГО ВПЛИВУ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕАЛЬНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ НА ІМІДЖ ПІДПРИЄМСТВА

Обґрунтовується необхідність врахування етичних аспектів при прийнятті інвестиційних рішень на підприємстві. Запропоновано модель оцінки можливого впливу реалізації реального інвестиційного проекту на імідж комерційного підприємства. Запропоновано модель оцінки значень вагових коефіцієнтів, що заснована на розв'язанні відповідної матричної гри.

Ключові слова: реальний інвестиційний проект, імідж підприємства, матрична гра.

Бакуменко Марія Александровна, преподаватель, кафедра экономической кибернетики, Таврический национальный уни-

верситет им. В. И. Вернадского, Симферополь, АРК, Украина, e-mail: bakumenko_masha@mail.ru.

Сигал Анатолий Викторович, кандидат экономических наук, доцент, кафедра экономической кибернетики, Таврический национальный университет им. В. И. Вернадского, Симферополь, АРК, Украина, e-mail: ksavo3@gmail.com.

Бакуменко Марія Олександрівна, викладач, кафедра економічної кібернетики, Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського, Сімферополь, АРК, Україна.

Сігал Анатолій Вікторович, кандидат економічних наук, доцент, кафедра економічної кібернетики, Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського, Сімферополь, АРК, Україна.

Bakumenko Maria, Taurida National V. I. Vernadsky University, Simferopol, Crimea, Ukraine, e-mail: bakumenko_masha@mail.ru. Sigal Anatoliy, Taurida National V. I. Vernadsky University, Simferopol, Crimea, Ukraine, e-mail: ksavo3@gmail.com

УДК 330.3

Чорнодід І. С.

ПОРІВНЯННЯ МОДЕЛЕЙ СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНИХ ЕКОНОМІК

В статті охарактеризовано моделі соціально-орієнтованих економік. Проведено порівняння соціальних моделей економіки. Визначено критерії, за якими розрізняються моделі соціальної ринкової економіки. Доведено, що за сьогоденних умов господарювання формується нова парадигма соціальної політики, що поєднує три сили: державу, ринок і громадянське суспільство. Виділено загальні тенденції функціонування європейських соціально-орієнтованих економік.

Ключові слова: соціалізація, соціально-ринкове господарство, соціальна держава, соціальна політика.

1. Вступ

Дослідження тенденцій та особливостей еволюції розвинених ринкових систем щодо забезпечення високого рівня добробуту населення може стати методологічною основою для формування адекватної соціальної політики України, котра зможе забезпечити динамічний економічний розвиток та соціальну стабільність в умовах соціальних реформ з одної сторони та глобалізації світової економіки, котра супроводжується лібералізацією соціально-економічних процесів з іншої сторони. В контексті пошуку власної моделі національної економіки вагому роль має відігравати теоретичний аспект розвитку процесів соціалізації ринкових економічних систем розвинених країн.

2. Аналіз літературних джерел і постановка проблеми

В економічній теорії та практиці господарювання України як держави з трансформаційною соціально-економічною системою, на сьогодні не існує єдиного підходу до механізмів формування соціально-орієнтованої економіки та національної моделі розвитку.

Принципи та досвід соціалізації економіки європейських країн описаний у праці Л. Ерхарда та інших учених. Вони обґрунтували існування різних моделей соціальної ринкової економіки, визначили їхню специфіку, роль держави у розв'язанні соціальних завдань, способи прийняття колективних рішень [1].

Нині досить активно ведеться дослідження проблем суті основних характеристик соціально-орієнтованих економік у працях таких вчених-економістів, як З. Галушка, О. Власюк, А. Гальчинський, В. Геєць, Я. Жаліло, С. Кириленко, Н. Лебедева, О. Грішнова, Е. Лібанова, Л. Ільчук, В. Куценко, В. Чалий, С. Пахомов, О. Новікова, Н. Хома, та ін. Серед російських дослідників можна виділити А. Шюллера, Х. Крюссельберга, Н. Базилева, М. Стрежнева, М. Шимаї, А. Сидоровича та ін. [2–13].

Метою написання статті є запропонувати характеристику моделей соціально-орієнтованих економік, охарактеризувати основні підходи до їх аналізу. Запропонувати рекомендації та пропозиції щодо впровадження відповідних рекомендацій та заходів для економіки України.

3. Результати досліджень соціально-орієнтованих економік

Найбільш популярною у теорії і практиці розв'язання соціальних завдань виявилася концепція соціального ринкового господарства, у якій головна увага приділялась соціальній ролі держави. На перший план у соціальній політиці висувалася відповідальність суспільства за умови існування кожного його громадянина. Через систему перерозподілу доходів і власності держава повинна була гарантувати кожному громадянину певний рівень життя. У той же час, відповідно до ідеї «суспільства ефективної конкуренції» кожний громадянин повинен відчувати відповідальність за рівень своєї ініціативи

та активності в плані забезпечення свого існування. «Соціальне ринкове господарство, — наголошував Л. Ерхард, — може бути гарантованим лише в тому випадку, якщо дякуючи вільному змаганняй найкращі досягнення отримують переваги перед менш задовільними. ...підвищенням досягненням забезпечується більший прибуток і «соціально» більш цінний підприємець отримує більшу гарантію успіху і нові можливості» [1]. Концепція «соціального ринкового господарства» передбачала: забезпечення найліпших умов для розвитку індивідуальності шляхом активної політики підтримання конкуренції, спрямованої проти картелів та інших форм концентрації виробництва, що заперечують доступ на ринок; корекцію розподілу доходів, що відбувається на основі ринкових принципів, з метою зниження надмірної різниці в рівнях доходів та майновій забезпеченості у дусі розподільчої справедливості при дотриманні принципу субсидіарності (охорона праці, забезпечення зайнятості, соціальний захист); активну кон'юнктуру політику, спрямовану на забезпечення стабільності грошової системи, високої зайнятості, рівноваги платіжного балансу тощо; формування правових, інфраструктурних, екологічних умов для економічного зростання та забезпечення комфортності всіх державних заходів з принципами конкурентного порядку [2].

Поняття соціальної держави характеризується в основному конституційним, законодавчим закріпленням її соціальних функцій і у своїй основі має політичну природу. Еволюція концепції соціальної держави, поява нових соціальних механізмів у державній політиці, на думку багатьох дослідників, призвели до виникнення самого поняття соціально орієнтованої моделі економіки, що характеризує на практиці єдність ринкових відносин і соціальної відповідальності держави. Основний критерій при цьому — місце і зміст соціальної політики держави. Так, С. Ю. Дефорж включає в критерії систематизації моделей ступінь можливої адаптованості моделі до соціально-економічних умов. На його думку, розвинені ринкові системи необхідно розглядати на двох рівнях. На першому рівні — розвинені ринкові економіки з високими соціальними стандартами, наприклад США, Канада, Японія, Австралія, країни Південно-Східної Азії тощо. Особливості країн Північної Америки — відсутність історично сформованих інститутів соціального партнерства, вторинний, залишковий, вимушений характер соціальної політики, бідність трактується з позиції моралі і милосердя, а нерівність — природне явище, стимул до розвитку конкуренції, сильна диференціація доходів. Особливості країн Південно-Східної Азії — робітники відсторонені від участі в керівництві підприємствами, урізана демократія. На другому рівні — власне соціально-орієнтовані моделі ринкових економік. Набагато вище на цьому рівні ступінь соціального захисту громадян, соціальна політика спрямована на пом'якшення соціальної диференціації, ліквідацію бідності, гідні стандарти життя. С. Ю. Дефорж на цьому рівні виділяє чотири соціально-орієнтовані моделі економік європейських держав: континентальна (німецька), англосаксонська, скандинавська і середземноморська моделі [3].

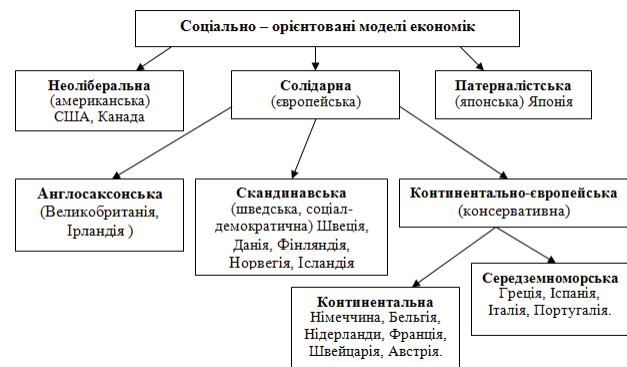
М. Базилев виділяє ліберальну, консервативну, соціал-демократичну і рудиментарну моделі [4]. Д. Юнгблуд розрізняє 3 моделі економік: англосаксонську (неолібералізм), японську (консерватизм) і соціальне ринкове

господарство [5]. М. Стрежнева характеризує скандинавську, ліберальну, корпоративну і південно-європейську моделі [6].

У документах Єврокомісії виділяються такі моделі: континентальна (бісмарківська), англосаксонська (модель Беверіджа), скандинавська (північна) і південно-європейська (середземноморська): континентальна.

Розглянемо такі основні моделі (рис. 1):

1. Англосаксонська модель характеризується мінімальним втручанням держави в механізми розподілу та перерозподілу доходів; незначними соціальними гарантіями з боку держави; пріоритетом економічних цілей над соціальними. Соціальний захист має адресний характер. Держава мало втручається в регулювання зайнятості, соціальні послуги переважно надають приватні компанії та громадські організації. Ця модель спирається на Кейнсову тезу про необхідність підтримки і стимулювання сукупного попиту в економіці. Економічна політика, що спирається на дану модель, характеризується наступними рисами: а) сукупний попит легше піддається контролю, коли державний сектор або державна власність відіграють значну роль у структурі виробництва; б) бюджет та фінансова політика використовуються як головні інструменти впливу на сукупний попит і напрямки розвитку економіки; в) здійснюється взаємна ув'язка у розподілі доходів між урядом, підприємствами та профспілками; г) використовується індикативне планування — державі відводиться роль контролера та спостерігача на відміну від імперативного планування, коли державні рішення мають директивний характер. Ця модель панувала у Великобританії до середини 80-х років.

Примітка: складено автором за даними [7, 8]

Рис. 1. Класифікація моделей соціально орієнтованої економіки

2. Скандинавська модель характеризується розгалуженою системою соціальних гарантій, соціальною допомогою та страхування. Соціальна політика виступає головною метою економічної діяльності держави. У здійсненні соціальної політики спостерігається домінування ідей рівності та солідарності. Основна частка соціальних витрат належить урядовим центральним і місцевим органам, які здійснюють фінансування соціальних витрат за рахунок податкових надходжень державних бюджетів. Головна роль у фінансуванні соціальних програм належить державі. Соціальні фонди утворюються майже повністю за рахунок роботодавців і держави. Характерними ознаками цієї моделі є: забезпечення максимального рівня зайнятості; високі темпи економічного зростання за державної підтримки; справедливий розподіл доходів; створення міцного суспільного сектора, що охоплює

сфери побуту, освіти, житлового будівництва, охорони здоров'я та пенсійного забезпечення; активна участь держави у розробці та реалізації соціальних програм; встановлення і підтримка високих стандартів життя і доходів населення; створення ефективної системи місцевого самоврядування; скоординована політика уряду, підприємців та профспілок у забезпеченні максимального рівня зайнятості і високих стандартів оплати праці; високі податки та висока податкова база.

3. Континентальна модель особлива тим, що втручання держави в соціальні процеси допускається лише у випадках «провалів ринку». Для цієї моделі характерні широко розгалужена обов'язкова система соціального страхування та існування соціальних трансферт для непрацюючих членів суспільства. Держава надає однакового значення економічним та соціальним цілям в економічній політиці. Через бюджет перерозподіляється близько 50 % ВВП, страхові фонди формуються як за рахунок роботодавців, так і працівників. Розвивається система соціального партнерства, пріоритетним завданням виступає висока зайнятість. Соціальна стабільність забезпечена чіткими інституційно-правовими гарантіями.

Континентальна модель встановлює жорсткий зв'язок між рівнем соціального захисту та тривалістю професійної діяльності. В основі цієї моделі лежить механізм соціального страхування, соціальні видатки фінансуються переважно за рахунок страхових внесків роботодавців і застрахованих працівників. Таким чином, ця модель передбачає реалізацію правила еквівалентності, коли величина страхових виплат визначається насамперед величиною страхових внесків. Для індивідів та сімей зі слабкими можливостями активної трудової участі зберігається національна солідарність [9].

4. Середземноморська або південно-європейська модель характеризується тим, що соціальна політика переважно орієнтована на соціально вразливі верстви населення і не має всеохоплюючого характеру. У цих країнах більш характерне використання певних громадських організацій для виконання соціальних функцій. Соціальна допомога носить, в основному, адресний характер (малозабезпеченим). Своєрідність моделі визначається історичним фактором: бурхливим розвитком раннього торгового капіталізму і пізньою індустріалізацією даного субрегіону.

Вважається, що найбільш успішною версією соціальної держави є скандинавська. Дж. Квіст виділяє наступні характеристики скандинавської моделі добробуту:

1. Всеосяжний характер: державна політика має широкий обхват; в порівнянні з іншими країнами, держава грає тут велику роль, ніж ринок або цивільне суспільство.
2. Повна зайнятість: політика направлена на забезпечення повної зайнятості населення і/або попередження безробіття, особливо тривалого.
3. Рівність: політика має на меті збільшення рівності між різними гендерними, віковими, класовими, сімейними, етнічними, релігійними, регіональними і іншими групами.
4. Універсальність: право на основні соціальні гарантії (у натуральному і грошовому виразі) для широкого спектру соціальних обставин і життєвих ситуацій.
5. Висока якість цих гарантії: соціальні послуги мають високу якість і надаються професіоналами в даній сфері.

6. Щедрість гарантії: грошові трансферти, особливо для низько-доходних груп, достатньо щедрі, щоб забезпечити «нормальний» рівень життя [10].

Вона, забезпечуючи виміри стабільності та соціальної справедливості, надаючи бізнесовій діяльності прогнозоване середовище та стабільне правове підґрунтя, сприяє поширенню в північноєвропейських країнах сильного відчуття ідентичності, належності до громади, спільної історичної пам'яті, соціальної та етнічної однорідності. Держава стає умовою визначення способу життя індивіда та знаходження його національної та соціальної автентичності. Вона сприяє втіленню гармонійного соціального ладу згідно з вимірами раціональності і передбачає відносну автономність громадянського суспільства. Вона є суттєвою характеристикою північноєвропейської моделі розвитку й протягом тривалого часу зберігає відносно егалітарне суспільство, репрезентанти якого мають не тільки відносно подібний рівень життя, але й передусім рівність можливостей, рівність життєвих шансів [11].

Найхарактернішим є те, що у Скандинавії створена ефективна модель співіснування державної влади, профспілкового руху та громадянського суспільства, які забезпечують стабільне функціонування соціальної держави добробуту (welfare state), підтримують її життєстійкість. Населення зберігає стійку прихильність принципам соціальної справедливості навіть попри те, що втілення цих ідей об'єктивно призводить до високого рівня податкового навантаження на особисті прибутки громадян.

Порівняння наведених вище моделей уперше представив бельгійський вчений А. Салір у матеріалах для Європейської комісії [12]. Їхні характеристики подано у табл. 1.

За даними порівняльної таблиці бачимо, що моделі розрізняються за низкою критеріїв, однак їхні соціальні результати є порівнюваними.

Таблиця 1

Порівняння соціальних моделей економіки

Критерії виділення моделі	Скандинавська (Швеція, Данія, Норвегія, Фінляндія)	Англо-Саксонська (США, Канада, Великобританія)	Континентальна (ФРН, Австрія, Бельгія, Нідерланди, Швейцарія)	Середземноморська (Франція, Італія, Іспанія)
Головна специфіка соціальної моделі	Участь населення в житті суспільства і соціальна згуртованість	Орієнтація на матеріальний добробут через зайнятість	Корпоративно-професійна основа — колективні договори	Основна орієнтація на пенсійну систему; сегментація соціальних виплат за статусом
Основна відповідальність	Держава	Держава	Ринок праці й система страхування	Сім'я та церква
Вид солідарності	Суспільна	Переважно індивідуальна	Економічна	Сімейна
Рівень перерозподілу доходів	Високий	Середній	Обмежений	Обмежений
Рівень соціальних послуг, що надаються	Середній/високий	Середній/високий	Диференційований	Низький

Закінчення табл. 1

Критерії виділення моделі	Скандинавська (Швеція, Данія, Норвегія, Фінляндія)	Англо-Саксонська (США, Канада, Великобританія)	Континентальна (ФРН, Австрія, Бельгія, Нідерланди, Швейцарія)	Середземноморська (Греція, Італія, Іспанія)
Ступінь охоплення соціальними послугами	Усі громадяни	Усі громадяни	Усі зайняті	Переважно малозабезпечені
Фінансування	Податки	Податки	Страхові внески	Страхові внески та інші джерела
Управління	Держава/профспілки	Держава	Страхові організації, які самостійно управляються	Страхові організації, які самостійно управляються

Примітка: складено автором за даними [13—15]

Разом з тим, досвід показує, чим більша роль відводиться матеріальному розумінню розподільчої справедливості, тим сильніше економічна політика переорієнтовується із забезпечення принципу правової держави на принцип соціальної держави. А від цього — залежить розуміння важливості та змісту цілей загальної економічної політики (стабільність цінності грошей, висока зайнятість, економічне зростання, справедливий розподіл доходів, зовнішньоекономічна рівновага) та інституційна матриця носіїв і засобів економічної політики (грошової, фіскальної, розподільчої, соціальної, політики зростання та зайнятості).

Головні моделі функціонування соціальної ринкової економіки розрізняються за рядом критеріїв: а) за місцем соціальних орієнтирів в системі національних пріоритетів; б) за часткою ВВП, що розподіляється через державний бюджет; в) за механізмом розподілу соціальних функцій між державою, приватним сектором і громадським суспільством; г) за особливостями цілей і механізмів соціальної політики; д) за рівнем економічної свободи; е) за соціально спрямованістю податків державного бюджету; є) можливістю впливу на економіку громадських організацій (зокрема профспілок), держави і виробників та ін.

В останні десятиліття в розвинених європейських країнах стала дедалі чіткіше формуватися нова парадигма соціальної політики, що поєднує три сили: держава (політична влада), ринок (економічна влада) і громадянське суспільство (дифузійна влада, що організується знизу).

4. Висновки

Досвід соціально конкурентоспроможного функціонування європейських «держав добробуту» дозволяє виділити ряд характерних для них загальних рис: високі показники ВВП та стабільні темпи їх зростання; наявність крупного середнього класу з відносно високим рівнем життя; відсутність крайньої диференціації доходів різних верств населення; державні соціальні гарантії населенню (безкоштовні медична допомога, освіта, надання що має потребу соціального житла, гід-

ні пенсії і ін.); значна роль держави в перерозподілі доходів, практика державно-приватного партнерства, участь соціал-демократів в політиці; ефективні форми демократичного устрою і цивільного суспільства.

Для економіки України при будівництві соціальної держави доцільно використати досвід ЄС котрий ґрунтуються на наступному: а) соціальні інтереси визначають стратегію економічну політики, загальна мета якої полягає в тому, щоб розвинути потенціал всіх людей; б) ефективна соціальна політика можлива лише за умови макроекономічної стабілізації; в) урядові фінанси мають бути надійними, щоб забезпечити свободу вибору правильного рівня і профілю податків (без ефективного і прозорого механізму збирання податків суспільна відповідальність неможлива); г) системи соціального забезпечення повинні більшою мірою надавати послуги всім людям, ніж створювати мережу забезпечення лише мінімального рівня для найменш забезпечених верств населення, — вони повинні ґрунтуватися на принципах соціальної та індивідуальної відповідальності всіх громадян та створювати стимули до праці; д) ефективна ринкова економіка вимагає відповідного інституціонального розвитку, установи повинні бути гнучкими, а їх дії — скоординованими, щоб пристосуватися до нових викликів; е) охорона здоров'я, освіта та виховання дітей залишаються найважливішим компонентом інвестування в майбутнє; є) охорона навколишнього середовища та нормальні умови праці означають меншу кількість витрат на охорону здоров'я і стимулюють зростання виробництва; ж) одна соціальна політика не може компенсувати втрату робочих місць, — економічна політика, яка підтримує повну зайнятість робочої сили, є найкращою соціальною політикою.

Література

1. Эрхард, Л. Благосостояние для всех [Текст] : пер. с нем. / Л. Эрхард. — М.: Начала-Пресс, 1991. — 336 с.
2. Анализ экономических систем: основные понятия теории хозяйственного порядка и политической экономики [Текст] / под. общ. ред. А. Шюллер, Х.-Г. Крюссельберг; пер. с нем. В. П. Гутник, А. Ю. Чепуренко. — М.: Экономика, 2006. — 338 с.
3. Дефорж, С. Ю. Институційні основи становлення соціального ринкового господарства [Текст] : автореф. дис. канд. екон. наук: 08.01.01 / С. Ю. Дефорж; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. — Х., 2006. — 19 с.
4. Базылев, Н. Социально-ориентированная рыночная экономика и ее эволюция [Текст] / Н. Базылев, М. Базылева // ЭКОНОМ. — 2003. — № 3. — С. 288—313.
5. Юнгблуд, Д. Социально-экономические модели развитых стран: основные особенности, эффективность и перспективы [Текст] / Д. Юнгблуд // Общество и экономика. — 2007. — № 7. — С. 99—148.
6. Стрежнева, М. Проблемы социальной политики в Европейском союзе [Текст] / М. Стрежнева // Мировая экономика и международные отношения. — 2006. — № 8. — С. 22—32.
7. Дребот, О. М. Класифікація типів соціальної держави і моделі соціально-орієнтованої економіки [Текст] : зб. наук. пр. / О. М. Дребот // Вісник СевНТУ. Серія: Економіка і фінанси. — Севастополь, 2011. — Вип. 116. — С. 51—56.
8. Шимаи, М. Глобализация как источник конкуренции, конфликтов и возможностей [Электронный ресурс] / М. Шимаи. — Режим доступа: [www/URL: www.ptpu.ru/issues](http://www.ptpu.ru/issues). — Назва з екрану
9. Хома, Н. М. Типологія моделей соціальної держави: аналіз основних підходів [Текст] / Н. М. Хома // Держава і право. — 2012. — Вип. 56. — С. 618—623.
10. Квист, Дж. Социальные реформы в скандинавских странах в 1990-е годы: использование теории нечеткого набора для оценки соответствия идеальным типам [Электронный ресурс] / Джон Квист // SPERO. — Копенгаген: Датский национальный институт социальных исследований, 2003. — № 1. — Режим доступа: [www/URL: http://spero.socpol.ru](http://spero.socpol.ru)

11. Парсонс, Т. Система современных обществ [Текст] / Т. Парсонс; пер. с англ. Л. А. Седова и А. Д. Ковалева; под ред. М. С. Ковалевой. — М.: Аспект Пресс, 1998. — 270 с.
12. Sapir, A. Globalisation and the Reform of European Social Models [Electronic resource] / A. Sapir // Background document for the presentation at ECOFIN informal Meeting. — Manchester, 9 Sept. 2005. — Available at: \www/URL: <http://www.bruegel.org/Repositories/Documents/Publications>
13. Галушка, З. І. Соціалізація трансформаційної економіки: особливості, проблеми, пріоритети [Текст] : монографія / З. І. Галушка. — Чернівці: Чернівецький національний університет, 2009. — 408 с.
14. Пасько, Я. Співвідношення соціальної держави та інформаційного суспільства в контексті вимірів свободи, права і власності [Текст] / Я. Пасько // Схід. — 2006. — № 3. — С. 41–45.
15. Zadek, S. Responsible Competitiveness [Text] / Simon Zadek, John Sabapathy, Helle Dossing, Tracey Swift // Corporate Responsibility Clusters in Action. — January, 2003. — P. 54–65.

СРАВНЕНИЕ МОДЕЛЕЙ СОЦИАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННЫХ ЭКОНОМИК

В статье охарактеризованы модели социально-ориентированных экономик. Проведено сравнение социальных моделей

экономики. Определены критерии, по которым различаются модели социальной рыночной экономики. Доказано, что в современных условиях хозяйствования формируется новая парадигма социальной политики, которая объединяет три силы: государство, рынок и гражданское общество. Выделены общие тенденции функционирования европейских социально-ориентированных экономик.

Ключевые слова: социализация, социально-рыночное хозяйство, социальное государство, социальная политика.

Чорнодід Ігор Степанович, кандидат економічних наук, доцент, Науково-дослідний економічний інститут Міністерства економічного розвитку та торгівлі України, Київ, Україна, e-mail: Chornodid@ukr.net.

Чорнодід Ігорь Степанович, кандидат экономических наук, доцент, Научно-исследовательский экономический институт Министерства экономического развития и торговли Украины, Киев, Украина.

Chornodid Ihor, Scientific and Research Economic Institute, Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine, Kyiv, Ukraine, e-mail: Chornodid@ukr.net

УДК 338.45:621:330:341.1

**Фартушняк О. В.,
Цибулько Д. І.**

ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕХНІЧНОГО ПЕРЕОЗБРОЄННЯ В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ми представляємо організаційну структуру управління технічним переозброєнням з матричними підрозділами і розподілом функціональних обов'язків працівників відділів, зайнятих у цьому процесі. Для усунення проблеми подвійного підпорядкування при матричному типі організації запропоновано шляхи їх вирішення. Розроблено схему процесу виконання завдання на прикладі створення і використання коштів фонду технічного переозброєння у відділі бухгалтерії.

Ключові слова: організаційна структура, матричний тип організації, фонд технічного переозброєння.

1. Вступ

Успішна діяльність будь-якого підприємства безпосередньо пов'язана з його ефективним управлінням. Пошук нових оптимальних структур і методів управління для корінних перетворень в технології, техніці та організації виробництва виходить на перший план. У цьому зв'язку актуальності набуває проблема організаційного рішення здійснення технічного переозброєння на машинобудівних підприємствах.

2. Аналіз літературних даних і постановка проблеми

Дослідженнями з проведення технічного переозброєння на підприємстві та реалізації таких заходів присвятили свої праці вчені: І. В. Більботенко, В. А. Василенко, Л. Г. Олійник, І. М. Петрович, В. С. Пономаренко, О. М. Тимонин, В. М. Гриньова, П. А. Орлов, І. П. Отенко,

Л. І. Нейкова, С. А. Курдюков, К. В. Ларіна, Н. С. Ілляшенко та ін.

Аналіз останніх публікацій з питань управління технічним переозброєнням [1–10] засвідчив, що незважаючи на увагу, що приділяється проблемі технічного переозброєння, багато найважливіших питань управління повністю не вирішені. На думку авторів, організаційні аспекти управління технічним переозброєнням навіть у теоретичному плані, потребують подальшої конкретизації та опрацювання.

Мета і завдання дослідження. У зв'язку з цим метою даної роботи є розробка організаційної структури управління технічним переозброєнням господарської діяльності машинобудівних підприємств.

Завданнями роботи є: характеристика комплексної системи заходів технічного переозброєння; розробка організаційної структури управління технічним переозброєнням з використанням матричного типу організації; визначення конкретних завдань по проекту техніч-